
A, Á

---

aba¹ *fn* apa; *Aba Sámuel*

aba² *fn* durva festetlen szőrszövet v. posztó

abafinál *ige* vkit vesszővel, pálcával jól elver

abagos *mn* szórösen született

abaj *fn* kétszeres; kétszeres gabona

abajnac, abanajc *mn* **1.** elegyes, felemás; kétszeres; *abajdocbúza* **2.** búza rozssal vegyítve **3.** különböző fajú és nyelvű, kevert vérű, elkorcsosodott, abajdoc

ábaskodik *ige* ágaskodik

abbavét *ige* vmit ijedség miatt abbahagy

abda *fn* ábécé

abdál *ige* nagyjából összeütöget, összefércel, összetákol, összeaggat

ablegény *fn* tojásból és darából készült, kirántott, zsíros tészta a levesbe

abolyog *ige* eszelősködik, bolondoskodik

ábolyog *ige* szájtátva ácsorog, báméskodik, ámolyog

abrak *fn* **1.** ételadag **2.** árpakása-eledel

abrakcipó *fn* zabkenyér

abrakol *ige* **1.** abrakkal etet **2.** ostorral ver

ábrány *fn* ábránd, hiú képzelődés

ábráz *fn* ábrázat, arckép

acogat *ige* szid, lehord

acsány *fn* ÁLLATT. a kétröptűek rendjéhez, a túskevérfélék családjához tartozó rovarnem (*sargus* fabr.)

acsarkodik *ige* gyermek magát megmakacsolva sír

adagy *fn* ÁLLATT. a puhányok osztályához és a kagylók rendjéhez tartozó állat (*donax*)

adály *fn* szegények megsegítésére v. közcélra szolgáló adomány, adakozat

adány *fn* adomány, ajándék

addég *hat* addig

adomás *fn* adományozás

adony *fn* támasz

adzég, adzig *hat* addig

aféle, aféli *mn* olyanféle, azon fajtából való

ágabogál *ige* hatol-hetel, zavartan mentegetőzik

agárkutyó *fn* agárkölyök, fiúagár

agé *fn* és *mn* buta, bamba

ágerdölés *fn* a fa felesleges ágainak levágódása

ágerdőlő *fn* aki a fa ágait lenyesegeti

ágész *ige* **1.** a fa zöld ágait lelegeti **2.** az erdőn száraz ágakat szed

aggaságoskodik *ige* aggódik, túlságos aggodalomban él

aggin *fn* a szőlőtő dereka

aggos *mn* **1.** öreges **2.** bús, szomorkodó

aggság *fn* **1.** aggkor, öregkor **2.** bú, aggodalom

aggságos *mn* **1.** bús, szomorkodó **2.** aggodalmat okozó

aglál, áglál *ige* **1.** megbomladozott sövényt, zsup- v. nádfedelelet imígy-amígy nagyjából megigazgat, tataroz, fércel **2.** cerná-

A, Á

val, fonállal nagyjából összefércel

águcs, ágas *fn* **1.** a földbe függélyesen beütött s felül két ágban végződő cölöp **2.** *ágasra való:* hajó a hajó fődéltetét tartó oszlop

ágy *ige* a gabonakévéket nyomtatás alá a szűrőre kirakja

agyal *ige* **1.** agyat készít **2.** agybafejbe ver **3.** a felállított gabonakévék fejére csépel

agyargós *mn* alattomosan mérges, ravasz

agyarodik *ige* dühödik, mérgeskedik

agylag *hat* agyon

ágylep *fn* ágynevű

ahajt *hat* aha-ott v. ahelyett, amott

ahonnan *fn* amonnan

ahoztéve *hat* ahhoz képest

aj *fn* **1.** nyílás, rovátka, horony, hasadék **2.** bevésés, vágaték, rovaték deszkában

áj *ige* ás

ajas *mn* fecskefarkú

ajgál *ige* ujjong, örömben kiáltozik

ajjár *fn* gyöngéden ápoló, ajnározó

ájt *ige* ajtót, ablakot kinyit, feltár

ajtatlan *mn* nem áhítatos

ajtos *mn* ájtatos, áhítatos

akációs *mn* kapcáskodó, köteleldzködő, akaszzkodó

akadálykodik *ige* akadékoskodik

akadémikus *fn* és *mn* a régi tanrendszerben azon szorgalmasabb tanulók, kik a nyilvános vizsga alkalmakor feleltek

akasztal *ige* **1.** felköt, függeszt, felfűz **2.** akadályoz

akics *fn* túske, tövisnek hegye

akla *fn* cérna, fonal

aklál *ige* cérnával, fonállal nagyjából összefércel

akna *fn* **1.** nyílás **2.** BÁNY. föld alatti üreg, melyből ásványok hozatnak elő **3.** a hordó szája **4.** hordó szájába való dugasz **5.** feljárás végett készített nyílás az ól fedelén

aknalyuk *fn* a hordó v. más faedény szája

alabor *fn* **1.** szekér hátuljához erősített kerékkötő gerenda **2.** kocsikenéskor használt emeltyű

alafa *fn* **1.** ételadag **2.** tekintély, méltóság, tisztesség, becsület; jutalom

alafál *ige* vki alfélet üti, veri

alafás *mn* javadalmas, javadalommal járó

alagyár *mn* bárányszelíd, jámbor; bamba, buta

alaj *fn* a festőművészetben vászon, fa, papír; anyag, melyre a rajz, festék és színek felhordatnak

alajfestés *fn* a festőművészetben az első színalap

alajoz *ige* a festőművészetben a vászon, fa, papír anyagot a festék és színek elfogadására elkészíti, alapoz

alajt *ige* vél, gondol

alakor *mn* színes, alakos

alajosdi *fn* ki folyvást alakoskodik

alakszer *fn* vminek szerét, sorát kifejező képlet (formula)

alamozsna *fn* önkényes adomány, mellyel a szűkölködőt, visszatérítés igénye nélkül segítjük, kegyajándék; alamizsna

alánéz *ige* lenéz, megvet vkit

alás *fn* alvás

alásfelez *ige* **1.** alá s fel jár **2.** hatol-hetel, tétován beszél

alávaló *fn* ruhabélés

alázkodva *hat* hunyázkodva

aldi *fn* alfel; jól hozzáláttak az aldihoz: megnadrágolták

áldomás *fn* **1.** a pogány magyarkoroknál végzett fontos cselekvény után, Isten nevében s így mintegy áldozatul adott vendégség **2.** áldás, kegyelem

áldor, áldozár *fn* áldozó, felszentelt v. misés pap

áldornagy *fn* vmely országban a legmagasabb rangú katolikus főpap, prímás

áldozárkodik *ige* miséznek, misét tart

alég *hat* alig

alél *ige* ájul, önkívüli állapotba v. önkívületbe esik

áles *fn* ács

aligúr *fn* urat játszó szegény ember

alít *ige* vél, gondol, képzel, sejt

alithatatlan *mn* kimondhatatlan, nem képzelhető

alitt *mn* halvány, sápadt, alélt

alkalmast *hat* alkalmazatosan

alkár *fn* **1.** alkusz, a vevő és eladó között alkudozás végett közbenjáró személy **2.** régenten oly megesketett egyén, ki eladandó bányáról igazságos adatokat volt köteles közölni a vevővel

alkodhatatlan *mn* rossz lelkiismeretű

alkotyú *fn* alkotó eszköz, gép, vminek készítésére

alkuszik *ige* illik vmi vmihez

áll *ige* törvényt állani: pörös fél gyanánt bíró előtt állani

álladalmi *mn* álladalmat illető, ahhoz tartozó

álladék *fn* amiből vmi áll, alkotva van

állag *fn* BÖLCS. önmagában fennálló oszthatatlan valóság, lény, szubsztancia

államos *mn* tartós, maradandó

állapot *fn* **1.** állapot **2.** állás, természet

állapik *ige* állapodik, lecsitul

állékony *mn* ÉPÍT. helyén megálló, helyén szilárdul álló, stabil

állhatatost *hat* állhatatosan

állódás *fn* HADTUD. háború alatt a hadseregnek terv szerinti helyzete

állók *fn* **1.** aránylag v. maga nemében nagy állú **2.** ÁLLATT. apró tengeri hal, szardella; ajók, ajóka

állomat *fn* TERMT. tömörségi fokozat, halmazállapot

állóvány *fn* **1.** állag **2.** mélyebb hely a folyó medrében, hol a víz lassabban folyik

allövet *fn* szorulás ellen az alfelnyíláson belövellt gyógyszer

allövő *fn* az allövetnek a belekbe fecskendezésre használt eszköz

állt *fn* **1.** lényeg **2.** természet, testalkat **3.** állapot

állat¹ *fn* asszonyi állat: nőszemély; teremtet állat: teremtmény

állat² *ige* **1.** állít **2.** bizonyít, erősít; erősen állatni

almány *fn* ami bármely tárgynak aljul szolgál

almárium *fn* **1.** szekrény, melyben fegyvert tartanak **2.** ruha-, edény-, könyvtartó szekrény; pohárszék, tálás

almásroh *fn* fehér foltokkal tarkázott sötétbarna szőrű ló

álmotta *hat* álmában